

MÅNRESOR FÖR 50 ÅR SEDAN OCH I FRAMTIDEN – SÅ TYCKER UNGA

Det var 50 år sedan Neil Armstrong sade den berömda meningen: "A small step for a man but a giant leap for mankind". Året var 1969 och rymdbranschen blommade. Totalt 12 tappra astronauter for till månens yta med äventyrlustan glittrande i sina ögon, trots den förödande branden 1967 som tagit med sig Apollo 1:s besättning. Månlandningen var, precis som Armstrong uttryckte det, en enorm milstolpe i mänsklighetens historia. Denna milstolpe kom att inspirera många, och den har fortsatt att inspirera nya generationer ända in i våra dagar.

Hur tänker ungdomar om att resa till månen? Med hjälp av medlemmar i Astronomisk Ungdom skickade vi en enkät till några som är unga idag, som i sin tur tog kontakt med anhöriga som var unga på 1960-talet.

Symbol för framsteg

Vad har månlandningarna haft för inflytande på oss?

Även för de som inte kunde bevittna månlandningen med egna ögon så har den lagt grunden för de stora tekniska sprången som kommit att forma dagens rymdverksamhet. Eller som en av de unga svarande uttrycker sig:

– Jag upplevde den inte, men dokumentärer och artiklar om månlandningen har ändå väckt förundran och intresse. Om vi kunde göra det då, när mina föräldrar var yngre än jag är nu, vad kan vi då inte göra idag?

Kjell var 21 år när Armstrong först gick på månen. Han vittnar om månlandningens påverkan på hela mänskligheten.

– Det gjorde stort intryck på nästan alla människor runt om på jorden, skriver han.

En som föddes långt efter 1969 men som håller med om att månresorna fortfarande inspirerar ungdomar är Niklas.

– Under hela min uppväxt har månlandningen representerat de framsteg som hela tiden görs, och mänsklighetens vilja att göra sig hörd i universum. Jag har sett det som ett bevis på att allting är möjligt om man vill det tillräckligt mycket, och månlandningen har varit en enorm inspiration och fascination som är svårslagen, skriver han.

Niklas påpekar att rymdkapplöpningen ändå var något positivt som kom ur konflikten mellan USA och Sovjetunionen. Kalla krigets hemskheter uppvägs av rymdålderns stora framsteg. Det ger hopp om framtiden, menar han.

– Det har framförallt fått mig att inse att i alla dåliga situationer finns det något gott, skriver Niklas.

Nya fotsteg på månen – och på Mars

När kommer astronauter att besöka månen igen?

NASA har på nytt inriktat sig på bemannade missioner till månen, och presidenten Donald Trump har uttryckt sin önskan om att satsa på rymdverksamhet med både månen

Massor med fotavtryck: Astronauten Neil Armstrong tog den här bilden på Buzz Aldrin under den första månlandningen den 20 juli 1969.

och på längre sikt Mars som mål för USA:s astronauter. Återvändandet till månen innebär att månen även ska fungera som språngbräda för missioner till Mars.

– This time, we will not only plant our flag and leave our footprints – we will establish a foundation for an eventual mission to Mars, and perhaps someday, worlds beyond, som presidenten sa i december 2017 i samband med ett nytt direktiv till NASA.

Av de svarande i vår enkät anser de flesta att vi troligen skickat människor till månen igen inom 10 år.

I februari 2019 skickade det privata företaget SpaceX en raket mot månen med en israelisk månlandare i lasten,

FOTO: NASA

Vilka ska åka?

Vilka ska stå för den nya tidens månresor, statliga eller privata aktörer?

Baserat på de svar Astronomisk Ungdom fått in i sin undersökning är svaren klivna. Vissa anser att det borde vara statliga aktörer som enar folket till att utforska specifika mål, medan andra menar att det borde vara privata. Eller som Marcus uttrycker det:

– Det som verkar mest troligt för mig är ett samarbete, där statliga organisationer tar initiativen, formulerar målet för uppdraget och sedan anlitar privata företag för själva färden dit och hem, skriver en svarande.

En annan svarande, Sara, litar mer på effektiviteten hos privata aktörer.

– Jag tycker inte att det spelar någon roll, men om det är staten kommer det förmodligen dröja mycket längre tid än vad det egentligen behövs.

Redo för en ny kapplöpning

Är det viktigt vilken nation som kommer först?

Har det en betydelse vilket land som sträcker sina armar ut i rymden först? Om Kina kommer först till en viss plats på Mars, äger de då den platsen? Plats finns för alla, tycker Amanda.

– Rymden är extremt stor, och där ute skulle alla människor vara representanter för hela vår planet, hela mänskligheten. Där krävs internationella samarbeten, och på lång sikt tror jag inte att dagens nationer kan överleva ute i rymden. Där ute är vi alla bara människor från jorden, skriver hon.

Ordet går tillbaka till Niklas.

– Det har självklart betydelse eftersom en månlandning skulle tyda på stora teknologiska möjligheter hos vederbörande nation vilket skulle kunna kännas som hotande mot andra nationer.

Elin understryker angående risken för en modern rymdkapplöpning:

– Jag tror att vi just nu står i startgroparna för vår tids rymdkapplöpning. Kanske har startskottet redan gått.

Det gäller att ta ställning inför framtida val och att samarbeten prioriteras på ett fredligt vis. Det är de svarande eniga om, men också att vår tid är minst lika spännande som 1960- och 1970-talen en gång var.

Den nya rymdkapplöpningen har redan börjat. Det tycker i alla fall Moa.

– Den här gången är det inte månen som är det stora målet. Den här gången är det Mars. Det är en spännande tid vi har framför oss! ★

och sedan årsskiftet utforskar den kinesiska månlandaren Chang'E 4 månens baksida. Med andra ord verkar det som att människan faktiskt satsar på att åka till månen och utforska den på nytt.

Vi vet ännu inte när det börjar dyka upp månbasar och när vi kan börja blicka fram mot längre rymdresor med månen som mellanetapp.

– Månen är första steget ut mot solsystemet och det är viktigt att vi snarast får fotfäste där. Jag tror det skulle vara väldigt inspirerande för samhället! skriver Emma i sitt svar.

Enkäten var anonym. De svarande heter alla något annat.